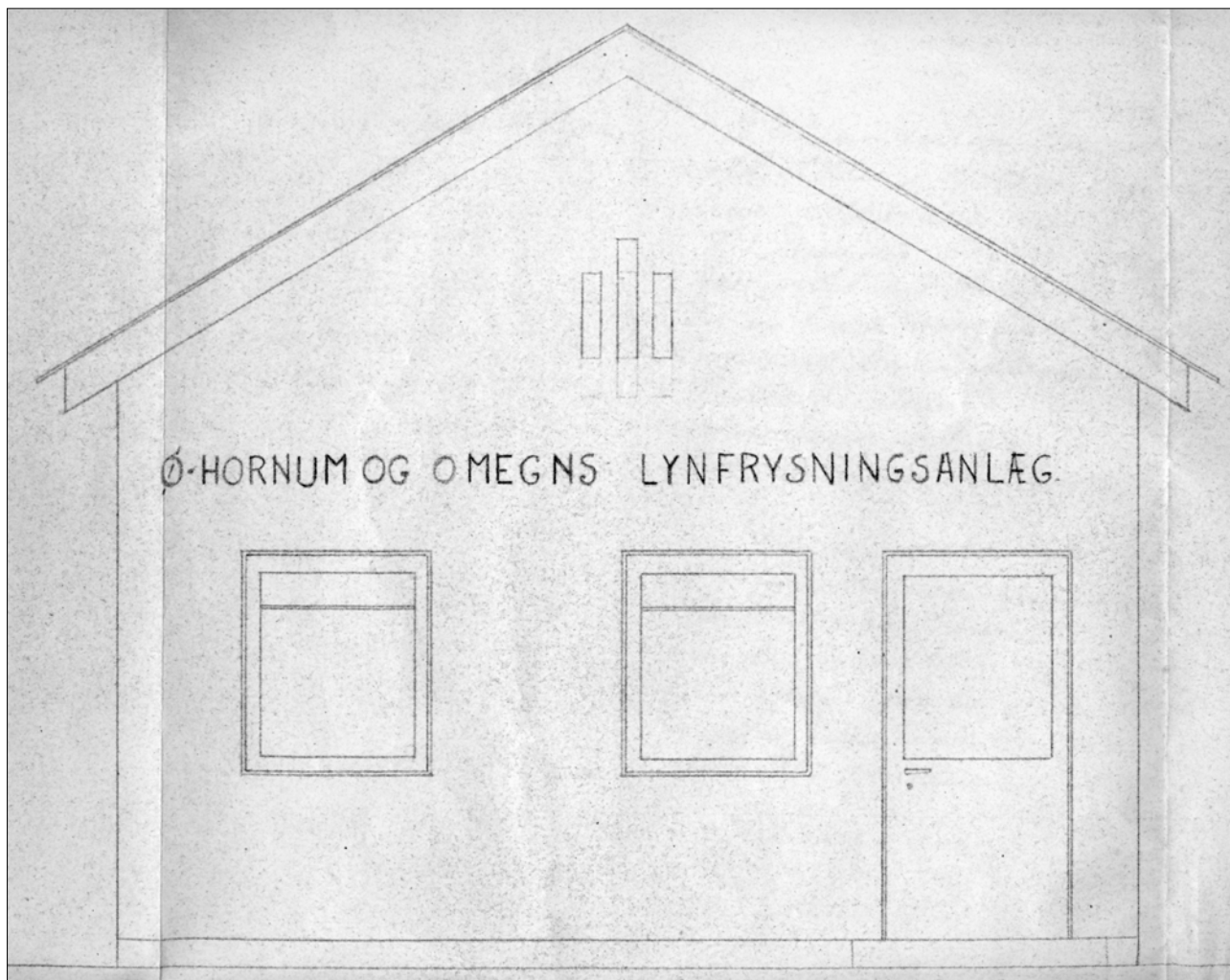

Frysehusenes korte æra

Fra gammel tid har man benyttet sig af saltning, røgning eller tørring til at konservere kød. I en periode var henkogning det helt store hit, men i tiden omkring 1950 kom ny teknologi til landet, idet det nu for en overkommelig pris blev muligt at bygge små frysehuse rundt om i byerne. Frysehusene blev oprettet som andelsselskaber. Hver andelshaver fik sin boks og der ansattes for de fleste frysehuses vedkommende en ”passer” til at sørge for alt det praktiske. I vores område blev der oprettet mange frysehuse. Der kendes fx frysehuse i Øster Hornum (1950 – 1964), Torsted (1951 – 1973), Byrsted (1953 – 1979) og endelig det nok længst levende, nemlig det i Albæk, der holdt fra 1949 til 1996. Frysehusene forsvandt som des ses efter et kortere eller længere åremål, igen indhentet af den teknologiske og økonomiske udvikling. I Støvring lokalhistoriske Arkivs gemmer er der specielt for frysehusene i Albæk og det ene af de to i Øster Hornums vedkommende bevaret et rigt arkivmateriale. For disse huses vedkommende er stort set hver enkelt note og bilag er gemt. Frysehuset i Øster Hornum fik en levetid på kun 14 år, mens Albæk Andels-Fryseri levede i hele 47 år, hvilket nok gør det til et af landets længstlevende.

”Andelsselskabet Øster Hornum og Omegns Lynfrysningssanlæg”

Tirsdag den 25. juli 1950 afholdtes på Øster Hornum konditori stiftende generalforsamling for et andelsselskab med oprettelse af et frysehus i Øster Hornum for øje.

Tegning af Ø. Hornum og Omegns Lynfrysningssanlægs facade ud mod Nihøjevej, udarbejdet af Lindholm og Ryø, Aalborg 24. august 1950

Ved mødets begyndelse gennemgik Henriksen, en repræsentant fra firmaet Lindholm og Ryø, der skulle levere det originale Atlas maskinanlæg til frysehuset, først sådanne fryseanlægs historie og fortalte noget om de møder og forhandlinger, der var gået forud for den stiftende generalforsamling.

Tirsdag den 25. 7. 50 afholdtes paa ϕ . Hornum
Konditori stiftende Generalforsamling for
et Andelsselskab med Oprettelse af et Frysehus
i ϕ . Hornum for ϕ .

Følgende Dagsorden var bekendtgjort til For-
handling:

- 1: Vedtagelse af Love
- 2: Valg af Bestyrelse
- 3: Valg af Suppleanter
- 4: Valg af Revisorer.

Prot. Henriksen, Firmaet Lindholm & Ryø, der i
Hent. t. Tegningslisten er forpligtet til at levere
Frysehuset forsynet med originalt Atlas Ma-
skinanlæg, gennemgik kort Fællesfryseanlæggenes
Udvikling og Tegningsarbejdet's Forløb.

Man besluttede at indlade at vælge Dirigent.
Derefter gik man over til Behandling af Dags-
ordenens

Pkt. 1. Vedtagelse af Love.

Forslag til Love oplæstes og vedtoges Punkt
for Punkt.

Husets navn fastsattes til

Andelsselskabet ϕ . Hornum og Omegns Lynfrysning-
anlæg.

Bestyrelsens Antal fastsattes til 5 medlemmer.

Første side i foreningens forhandlingsprotokol - foreningen oprettes 25. juli 1950

Der blev herefter vedtaget love, valgt bestyrelse, suppleanter og revisorer, som det bør gøres ved dens slags begivenheder. Som en begyndelse navngav man barnet, som kom til at hedde "Andelsselskabet Øster Hornum og Omegns Lynfrysninganlæg". Herefter valgtes en bestyrelse på fem

medlemmer samt suppleanter og revisorer. Som foreningens første formand valgtes gårdejer Thomas Madsen.

Gårdejer Thomas Madsen, der såvel skænkede grunden til frysehuset som var foreningens første formand

I løbet af sommeren og efteråret 1950 blev der arbejdet ihærdigt på at få anlægget klar til brug. Thomas Madsen skænkede grunden på 79 kvadratmeter, lige over for hans egen ejendom på Nihøjevej, til foreningen. Tegninger til bygning og indretning blev fremskaffet fra Lindholm og Ryø. Finansieringen klaredes ved et tyveårigt 4,5 % lån på 37.000 kr. i Landbosparekassen i Aalborg og et femårigt 5,5 % lån på 1000 kr. i Ø. Hornum sparekasse. For lånet hæftede alle medlemmer solidarisk. Snart efter blev byggeriet sat i gang.

Huset blev på 35 kvadratmeter, indrettet med ekspeditionslokale, maskinrum, for-kølerum og selve fryserummet, der blev udstyret med 29 store bokse på 150 liter og 21 små bokse på 90 liter. En stor boks kostede 7. kr. pr. måned og 5 kr. månedligt for en lille boks. Hertil kom ca. 1,50 kr. pr. stor boks og 1 kr. pr. lille boks pr. måned til strøm. 1 kr. pr. måned for pasning af anlægget. Ikke-medlemmer kunne for betaling pr. kg indlevere pakker til nedfrysning og opbevaring.

Åbningstiderne blev i første omgang fastsat til hver formiddag 8³⁰ til 10⁰⁰, dog ikke søndage eller helligdage. Udover åbningstiden kunne der åbnes efter aftale, dog mod kontant betaling til passeren.

Frysehuset stod snart klar og åbnedes for indlevering 1. marts 1951. Som passer ansattes i første omgang Thomas Madsens datter, som fik 50 kr. pr. måned plus halvdelen af hvad der indkom for løspakker. Til 1. november 1951 ansattes en fast passer til en betaling af 70 kr. pr. måned plus det løse.

Det var jo en alvorlig sag at blive ansat som passer af frysehuset, så der blev udarbejdet en 1½ side lang kontrakt, hvori arbejdet nøje blev beskrevet. Passeren skulle selvfølgelig sørge for den almindelige rengøring, sørge for at dørene til bokserummene var åbne så lidt som muligt for at spare på strømmen, sørge for at temperaturen var korrekt, sørge for at indleverede pakker var forsvarligt indpakket og forsynet med de rigtigt udfyldte kontrolsedler, sørge for at pakkerne blev lagt til lynfrysning og herefter i de rigtige bokse samt sørge for vejning og notering af løspakker fra ikke-medlemmer. Åbningstiden fastsattes til én time om formiddagen og ½ time om eftermiddagen fire dage om ugen. Hvis nogen skulle have pakker udleveret på andre tider skulle det koste 50 øre for en ekspedition. Disse penge tilfaldt ubeskåret passeren. Jobbet som passer var måske ikke så eftertragtet, for det ses, at der jævnligt blev ansat en ny efter at den gamle havde sagt arbejdet fra sig.

Da først anlægget var kommet i drift, var det begrænset, hvor meget mere der skete omkring huset. Pakker blev indleveret og hentet, småreparationer og forbedringer blev foretaget. Den årlige

Frysehuset som det nu fremstår – som privatbolig

generalforsamling var som regel en hurtig affære, hvor formanden konstaterede at året var gået godt, frysehuset havde virket tilfredsstillende, og at man nu havde afdraget så og så meget på låne- ne, og at frysehuset ”bugnede af indleverede pakker”. Mange af formandens beretninger er bevaret i skitseform og fylder kun syv til ti linier. Flere år gik økonomisk så godt, at man kunne afdrage eks- traordinært på de optagne lån. Når man så var blevet enige om åbningstiderne og priserne for boks- leje for det næste år gik man i gang med kaffebordet og hørte evt. et foredrag. Fx holdt en konsulent Larsen foredrag og viste billeder fra sin Amerikatur på generalforsamlingen i 1952. Lidt nyt skete der dog. Således var der allerede i 1953 pladsmangel, så der opstilledes ekstra fire bokse.

Undertegnede Gdr. Rage Jørgen, Nolsbryn Lejet
 Bot N° 4 og belaler herfor For 11.00 pr Maaned
 fra 1 April 1957 at regne
 Opsigelse af Lejemålet skal ske den 15^{de}
 i en Maaned til ophor den efterfølgende
 1 i en Maaned; Betaling opkræves halv-
 aarsvis.
 Dato Kommin den 1 April 57.
 17/4 57. Rage Jørgen Jensen

Hvis nogen gled ud af foreningen, var der plads til nye i foreningen

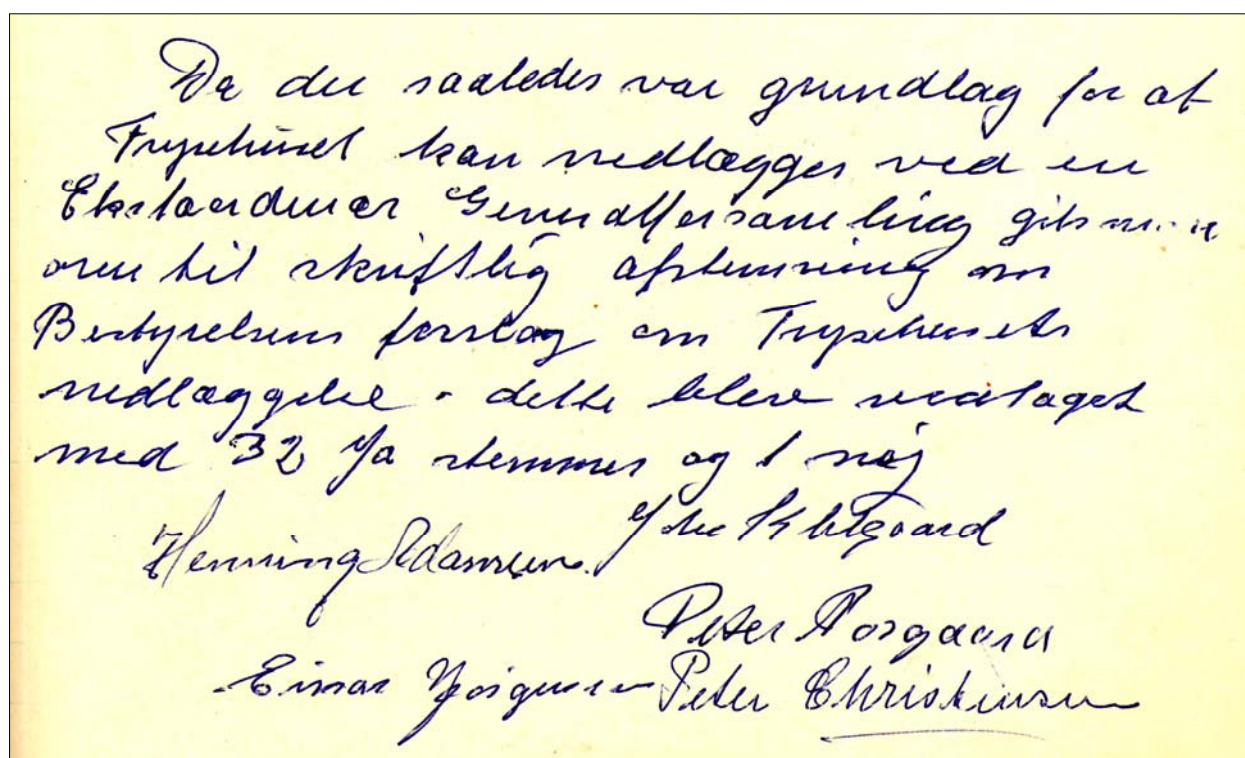
Det ser ud til, at folk pænt betalte hvad de skulle. Først i marts 1954 måtte man true med at gå ret- tens vej for at drive penge ind fra et medlem, der ikke havde betalt i et år. I 1955 var der yderligere

et par skyldnere. Disse blev truet med lukning af boksene og et retsligt efterspil. Disse trusler hjalp tilsyneladende.

Årene gik med uændret drift og efterhånden var der ikke længere nogen, der skyldte for boksleje. Det konstateredes nok en gang på generalforsamlingen i marts 1963, at regnskabsåret var gået godt og at der ikke var sket større ændringer. Gælden var nu nede på 14.685 kr. og man rådede over en kassebeholdning på 2.468 kr. Alt tegnede lyst for fremtiden.

7. juni 1963 udsendte bestyrelsen en indbydelse til andelshaverne "med damer". Der blev indkaldt til ekstraordinær generalforsamling mandag d. 17. juni 1963. Det pointeredes, at det var vigtigt at alle gave møde, så alle spørgsmål kunne blive drøftet igennem. På den ekstraordinære generalforsamling havde piben pludselig fået en helt anden lyd. Huset skulle istandsættes, og det ville blive dyrt. Desuden havde man fået et tilbud fra anlæggets leverandør. Tilbuddet gik ud på at firmaet ville tilbagekøbe alt maskineriet på betingelse af, at man samtidig kunne sælge mindst 35 hjemmefrysere til medlemmerne. For dette tilbud stemte 30, to imod, mens to stemmer var blanke.

Nok en ekstraordinær generalforsamling 8. juli vedtog vedtægtsændringer, der muliggjorde nedlæggelse af foreningen på en ekstraordinær generalforsamling. For dette stemte 33, mens én var imod. Da disse vedtægter var godkendt stemte man om nedlæggelse. 32 stemte nu for mens én stemte imod. Om en enkelt deltager var gået sin vej i mellemtiden lader sig ikke opklare. 17. februar 1964 afholdtes den afsluttende generalforsamling i andelsselskabet "Øster Hornum og Omegns Lynfrysingsanlæg". Af foreningens 49 medlemmer var de 21 mødt frem. Efter at det endelige regnskab var gjort op konstateredes at der var et overskud på 10 kr. til hver indehaver af en stor boks og 5 kr. for en lille. Huset blev solgt til en privatmand for 2000 kr. Alle fremmødte stemte for den endelige nedlæggelse.

Da det saaledes var grundlag for at
Frysehuset kan nedlægges ved en
Ekstraordinær Generalforsamling gik man
over til skriftlig afstemning om
Bestyrelsens forslag om Frysehusets
nedlæggelse - dette blev vedtaget
med 33 ja stemmer og 1 nej
Henning Adamsen. / Ole H. Højgaard
Peter Rosgaard
Einar Jørgensen - Peder Christensen

Med denne beslutning blev frysehuset nedlagt i sommeren 1964